

Quick Scan Elektronisch Kind Dossier

**Eerste stappen gezet, herbezinning en grondige analyse
informatiebehoeften noodzakelijk**

Referentie: 2007-2599u

29 oktober 2007

Inhoud

1	Aanpak en verantwoording	4
	Achtergrond en aanleiding	4
	Doelstelling en reikwijdte	4
	Aanpak en verantwoording	5
	Opbouw van de rapportage	5
2	Beschrijving van de alternatieven	6
	Kort historisch overzicht landelijke EKD GJZ ontwikkelingen	6
	Alternatief 1: zelfbouw landelijk EKD JGZ onder regie van Stichting EKD.NL	7
	Beschrijving aanpak alternatief 1: zelfbouw onder regie van Stichting EKD.NL	7
	Omvang van één landelijk EKD in functiepunten	9
	Sub-varianten op alternatief 1	9
	Alternatief 2: Lokale aanschaf en landelijke ‘kop erop’	9
	Beschrijving aanpak alternatief 2: lokale aanschaf en landelijke ‘kop erop’	9
3	Vergelijking alternatieven	11
	Functioneel inhoudelijke bruikbaarheid	12
	Functioneel inhoudelijke bruikbaarheid niet te beoordelen door ontbreken eenduidig doel	12
	Bevindingen alternatieven met betrekking tot functionaliteit	12
	Kosten en doorlooptijd	13
	Berekening kosten en doorlooptijd ontwikkeling alternatief 1 op basis van functiepunten	13
	Bevindingen alternatieven met betrekking tot kosten en doorlooptijd	13
	Aanbestedingsrechtelijke implicaties	14
	Implicaties en randvoorwaarden in het ICT domein (technische haalbaarheid)	15
	Alternatief 1 is zeer complex; is het wel maakbaar?	15
	Alternatief 2 is relatief minder complex	15
	Bevindingen alternatieven met betrekking tot technische haalbaarheid	16
	Bestuurlijk organisatorische implicaties	16
	Bevindingen alternatieven met betrekking tot bestuurlijk organisatorische implicaties	17
	Samengevat: alternatief 1 is geen optie en alternatief 2 is nog geen optie	18
	Alternatief 1 is geen optie	18
	Alternatief 2 is (nog) geen optie	18

4	Hoe nu verder	20
	Bouw geen centraal systeem waar alles in zit.....	20
	Beperk de landelijke functionaliteit	20
	Denk na over de lokale functionaliteit	21
	Werk parallel aan lokale systemen en het beperkte centrale deel.....	21
	Werk projectmatig, begin met bezinning	22
5	Tot slot: korte samenvatting.....	23
A	Lijst met personen met wie gesproken is	24
B	Lijst met geraadpleegde documentatie.....	25

1 Aanpak en verantwoording

Achtergrond en aanleiding

1.01 In de jeugdgezondheidszorg (JGZ) zijn reeds enkele jaren geleden voorbereidingen gestart voor het realiseren van een Elektronisch Kind Dossier (EKD). Een aantal instellingen heeft inmiddels een vorm van een elektronisch dossier of is voornemens hiermee binnenkort te starten. Landelijk is er samengewerkt aan standaardisatie van gegevens. De neerslag hiervan is de zogenoemde Basis Dataset (BDS).

1.02 De ontwikkeling en invoering van een nationaal EKD heeft een hoge maatschappelijke en politiek bestuurlijke prioriteit.

1.03 Parallel aan de ontwikkeling van een EKD voor de JGZ wordt ook een Verwijsindex Risicjongeren ontwikkeld, die organisaties in een breder verband (breder dan JGZ) in staat stelt met elkaar in contact te treden als ze contact hebben met dezelfde (potentiële) risicjongere.

1.04 Om het landelijk EKD voor de JGZ te realiseren is door de koepelorganisaties Actiz en GGD Nederland en de VNG de Stichting EKD.NL opgericht. Het Programmaministerie voor Jeugd en Gezin is opdrachtgever van de Stichting EKD.NL en stelt, onder voorwaarden, subsidie ter beschikking.

1.05 De Stichting EKD.NL heeft een procedure van Europese aanbesteding gestart voor de bouw van één gemeenschappelijk landelijk EKD. Op grond van de dwingende rechterlijke uitspraken is de aanbestedingsprocedure en (voorgenomen) gunning gestaakt.

Doelstelling en reikwijdte

1.06 Gezien de ontstane situatie na de rechterlijke uitspraken is het, gelet op de urgentie, noodzakelijk te bepalen hoe de ontwikkeling van (vormen van) een EKD kan worden voortgezet. Ook is er sprake van voortschrijdend inzicht. Het Programmaministerie voor Jeugd en Gezin heeft PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (hierna: PwC) gevraagd om onafhankelijk en expertmatig een objectief oordeel te formuleren over twee mogelijke alternatieven en de daarvan afgeleide subvarianten in een zeer korte doorlooptijd. Voorts is opgedragen overige observaties en bevindingen te melden.

1.07 Door de betrokken partijen zijn in overleg op 24 september 2007 met het Programmaministerie voor Jeugd en Gezin twee hoofdvarianten voor de ontwikkeling van een EKD onderscheiden:

- a Alternatief 1: De Stichting EKD.NL neemt de ontwikkeling en bouw in eigen hand, dat wil zeggen dat op basis van personele inhuur systeem-/softwareontwikkelaars worden aangetrokken die het EKD bouwen en in exploitatie brengen.
- b Alternatief 2: Er wordt een 'kop' ontwikkeld op de bestaande systemen in het veld. De 'kop' is in dit alternatief ingevuld als een landelijke databank met functionaliteit.

1.08 De criteria op basis waarvan de vergelijking plaats moet vinden zijn:

- a Functioneel inhoudelijke bruikbaarheid.
- b Kosten en doorlooptijd.
- c Aanbestedingsrechtelijke implicaties.
- d Implicaties en randvoorwaarden in het ICT domein (technische haalbaarheid).
- e Bestuurlijk organisatorische implicaties.

1.09 Gezien de beperkte doorlooptijd is overeengekomen dat het onderzoek en de hierbij horende rapportage zich uitsluitend op hoofdpunten zal concentreren.

Aanpak en verantwoording

1.10 Opdrachtgever voor deze opdracht is de Directeur-Generaal van het Programmaministerie voor Jeugd en Gezin, de heer drs. M. P. van Gastel.

1.11 De uitvoering van de opdracht is gestart op 2 oktober 2007. Op 16 oktober 2007 zijn de tussenresultaten gepresenteerd aan het bestuurlijk overleg EKD. Op 24 oktober 2007 is deze rapportage in concept voorgelegd aan de opdrachtgever. Op 29 oktober 2007 is deze rapportage definitief uitgebracht.

1.12 De opdracht is uitgevoerd door middel van een combinatie van documentstudie en vraaggesprekken. Gesprekspartners waren bestuurders en (beleids)medewerkers van Actiz, GGD Nederland, VNG en Stichting EKD.NL. Een volledig overzicht van alle gesprekspartners en de ontvangen documentatie is opgenomen in bijlagen A en B.

Opbouw van de rapportage

1.13 In hoofdstuk 2 van deze rapportage worden de alternatieven, zoals voorgesteld, nader omschreven. De alternatieven worden vergeleken in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 geeft aanbevelingen voor het vervolg.

2 Beschrijving van de alternatieven

2.01 Na de rechterlijke uitspraken over de aanbestedingsprocedure en op basis van voortschrijdend inzicht zijn door de betrokken partijen twee mogelijke alternatieven voor het doorstarten van de EKD-ontwikkeling in Nederland geformuleerd. De minister van Jeugd en Gezin heeft op 25 september 2007 de Tweede Kamer op de hoogte gesteld aangaande de laatste ontwikkelingen rond het EKD JGZ. Hierbij is aangegeven dat het voornemen is uiterlijk 1 november 2007 beslissingen te nemen over het vervolg.

2.02 In de notitie “Korte uitwerking twee opties route EKD JGZ en te beoordelen criteria” worden de twee door de betrokken partijen verwoorde alternatieven genoemd.

- a Zelfbouw landelijk EKD JGZ onder regie van de Stichting EKD.NL.
- b Lokale aanschaf en landelijke ‘kop erop’.

2.03 Op deze notitie zijn drie reacties geformuleerd door (1) Actiz, (2) VNG en GGD Nederland gezamenlijk en (3) Stichting EKD.NL. Deze reacties onderschrijven/onderbouwen enerzijds de alternatieven en stellen anderzijds subvarianten voor op de genoemde hoofdalternatieven en/of geven een verdere invulling aan de alternatieven.

2.04 In dit hoofdstuk worden de alternatieven beschreven op basis van bovengenoemde notitie en de reacties hierop, de mondelinge toelichting in de vraaggesprekken en aanvullende documenten.

Kort historisch overzicht landelijke EKD GJZ ontwikkelingen

2.05 In 2003 is de noodzaak tot verdere informatisering van de JGZ onderkend. In april 2004 is het Programma Informatisering Jeugd gezondheidszorg (I-JGZ) gestart. In november 2004 is een convenant gesloten tussen de koepelorganisaties, het ministerie van VWS en NICTIZ. In september 2005 heeft het Ministerie van VWS een (additionele) financiële impuls gegeven van 20 miljoen euro om jeugdgezondheidsorganisaties te ondersteunen bij de invoer van het EKD.

2.06 Het programma I-JGZ heeft, in nauwe samenwerking met NICTIZ, een plan opgesteld voor de implementatie van een EKD en het inrichten van basisvoorzieningen. Dit plan was gebaseerd op het gebruik van lokale EKD-systemen die via de basisvoorzieningen van NICTIZ, zoals het Landelijk Schakelpunt, met elkaar worden verbonden. Dit is conceptueel conform het ontwerp voor het landelijke Elektronische Patiënten Dossier.

2.07 Onder andere naar aanleiding van een advies van Het Expertise Centrum (HEC) is in april 2006 besloten tot het ontwerpen van één gemeenschappelijk systeem voor alle instellingen.

De Stichting EKD.NL is opgericht en de Stichting EKD.NL heeft een algemeen programma van eisen opgesteld ten behoeve van een Europese aanbesteding.

Alternatief 1: zelfbouw landelijk EKD JGZ onder regie van Stichting EKD.NL

2.08 Alternatief 1 betreft het ontwikkelen van één landelijk systeem dat gebruikt moet worden door omstreeks 6.500 zorgprofessionals afkomstig uit circa 100 JGZ-instellingen ter geautomatiseerde ondersteuning van hun primair proces. In dit systeem worden gegevens opgeslagen van circa 3,8 miljoen kinderen in de leeftijd van 0-19 jaar. Het landelijk systeem moet, zo wordt in het bestek omschreven, ook aansluiten op de lokale (geautomatiseerde) planningsystemen van de instellingen.

2.09 De door het RIVM vastgestelde Basis Dataset (BDS versie 2.0) vormt de basis voor de kern van het systeem. Alle zorginstellingen moeten in ieder geval circa 900 gegevens over een kind opslaan. Daarnaast moet het centrale systeem ook vrijheid en flexibiliteit bieden aan de circa 100 instellingen voor een eigen invulling van zowel de ondersteuning van het (werk)proces als de gegevens (andere of meer uitgebreide lokale gegevens). Flexibiliteit voor invulling door de instellingen moet volgens de generieke ontwerpkeuzen van het bestek onder meer bestaan bij:

- a Aantal en verdeling van de contactmomenten, waaronder consulten.
- b Consultopbouw. Bijvoorbeeld EIS UC4-7: “Het moet mogelijk zijn rubrieken uit de BDS en eventueel aanvullende rubrieken bij de vrij configureerbare velden die volgens het sjabloon niet aan de orde zijn, toch te selecteren en af te handelen.”
- c Vrij configureerbare velden.
- d Signalering.
- e Rapportages. Bijvoorbeeld EIS UC3-10: “Welke velden in de dossierlijst worden getoond, moet instelbaar zijn door de JGZ-applicatiebeheerder”.

Beschrijving aanpak alternatief 1: zelfbouw onder regie van Stichting EKD.NL

2.10 Alternatief 1 is beschreven in het programma van eisen (bestek) dat gebruikt is in de Europese aanbesteding. Dit bestek is bedoeld als functioneel ontwerp. Daarnaast is er het door de Stichting EKD.NL ontwikkelde prototype dat aan gebruikers toont hoe het systeem er voor hen (aan de buitenkant) uit kan gaan zien. Het prototype is gebaseerd op het bestek en geeft op een verdere invulling en interpretatie van het bestek.

2.11 Het bestek kent meerdere ‘open einden’: onderdelen die nog nadere invulling behoeven. Voor de bouw van een maatwerksysteem is het bestek derhalve nog te globaal, het is ons inziens *geen* toereikend functioneel ontwerp. Enkele voorbeelden van open einden:

- a Eis PROJ-8 verwoordt het bestaan van open einden als volgt: “Onderdelen uit het functionele bestek EKD zullen voor detaillering verder uitgewerkt moeten worden.

De leverancier wordt gevraagd per fase/activiteit in zijn planning aan te geven op welke activiteiten ondersteuning aangeboden dient te worden vanuit de Stichting EKD.NL, en welke omvang dit in urenbesteding maximaal kan bedragen.”

- b De totale gebruikersinterface (de schermen) is niet uitgewerkt in het bestek. Het ontwikkelde prototype laat zien dat door de grote functierijkdom van het systeem een groot aantal uitgebreide schermen benodigd is.
- c Eis UC4-12: “(...) controleert het EKD-systeem of alle verplichte en gewenste velden in het huidige gedeelte zijn ingevuld (...)”. In het bestek is niet ingevuld welke velden verplicht zijn. En onduidelijk is wat de acties zijn indien een “gewenst” veld (nog) niet is ingevuld?

2.12 Om de open einden uit het bestek verder in te vullen worden door de Stichting EKD.NL verschillende werkzaamheden uitgevoerd. Genoemd kunnen worden het ontwikkelen van een prototype om de details van de gebruikersinterface verder in kaart te brengen en het uitvoeren van een *Proof of Concept* voor de benodigde flexibiliteit van het systeem.

2.13 De Stichting EKD.NL heeft op basis van het bestek een prototype ontwikkeld. Een groep van circa 15 personen, de zogenoemde consultatiegroep, komt wekelijks bijeen om de functies van het systeem verder in te vullen. Het prototype is een goede manier gebleken om ‘het veld’ bij de ontwikkeling van het systeem te betrekken. Het heeft geholpen bij het creëren van landelijk bewustzijn voor het EKD.

2.14 De door de Stichting EKD.NL voorgestelde aanpak beoogt het prototype gefaseerd uit te bouwen tot een volwaardig systeem. De softwareontwikkeling wordt hiervoor door de Stichting EKD.NL zelf ter hand genomen. Er zijn nog geen verdere (detail)ontwerpen dan het bestek en het prototype voorhanden. Een gegevensmodel is in wording, zo is gesteld.

2.15 Naast de ontwikkeling van het prototype voert de Stichting EKD.NL zelf een zogenaamde *Proof of Concept* uit om te onderzoeken of één landelijk EKD voldoende flexibiliteit kan bieden voor de ondersteuning van 100 JGZ instellingen (ondersteuning van flexibele proces- en gegevensinrichting). Dit onderzoek is nog niet afgerond.

2.16 Voor het zelf ontwikkelen van het landelijk EKD heeft de Stichting EKD.NL een Project Initiatie Document (PID) opgesteld. Dit PID is door een externe partij (DNV) beoordeeld. De volgende twee belangrijke restpunten worden hierin genoemd: (citaat)

- a de borging van de kwaliteit van het product;
- b de diepgang van de projectbesturing in termen van planning en mogelijkheden van detecteren en bijsturen van afwijkingen.

2.17 Het PID gaat uit van incrementele ontwikkeling, waarbij een eerste versie van het systeem wordt opgeleverd in najaar 2007 en de vierde (laatste) versie in maart 2008.

Omvang van één landelijk EKD in functiepunten

2.18 In de IT-industrie wordt functiepuntenanalyse gebruikt om de omvang en complexiteit van een systeem te bepalen. De omvang van een systeem wordt daarbij uitgedrukt in functiepunten. Hierbij geldt dat de complexiteit van een systeem niet lineair maar (fors) meer dan lineair toeneemt bij een groei van het aantal functiepunten. Kosten en doorlooptijd van een software-ontwikkeltraject kunnen worden afgeleid van het aantal functiepunten. Hiervoor zijn internationale benchmarks beschikbaar.

2.19 De omvang van het landelijke systeem wordt geschat op 3.000 tot 5.000 functiepunten. Gezien de omvang van de BDS, de vereiste (thans niet gespecificeerde) flexibiliteit van het systeem en de 'open einden' in het huidige bestek, acht PwC een omvang van 5.000 functiepunten niet alleen aannemelijker, het is zelfs mogelijk dat gezien de veelheid aan 'eisen' en wensen het daar nog bovenuit zal komen.

Sub-varianten op alternatief 1

2.20 Sub-varianten op alternatief 1 die zijn genoemd in reactie op de notitie van het ministerie betreffen het mogelijk opnieuw aanbesteden van één landelijk systeem. Hiervoor zouden de aanbestedingsdocumenten moeten worden aangepast (op een kwalitatief hoog niveau moeten worden gebracht, eenduidig zijn en toereikende functionele specificaties moeten bevatten). Eventueel zou hierbij kunnen worden overwogen de aanbesteding in percelen te verdelen (detailontwerp, bouw, beheer en exploitatie).

2.21 Deze subvarianten zijn niet nader uitgewerkt.

Alternatief 2: Lokale aanschaf en landelijke 'kop erop'

2.22 Gedachten rond alternatief 2 zijn ontstaan na de recente rechterlijke uitspraken in combinatie met voortschrijdend inzicht. Daar waar alternatief 1 kan voortbouwen op het al bestaande bestek en het al bestaande prototype zijn gedachten omtrent alternatief 2 pas recent aan het papier toevertrouwd, door GGD Nederland in afstemming met VNG. De variant kent wel overeenkomsten met de eerdere (conceptuele) 'NICTIZ-variant'.

2.23 Verdere uitwerkingen van deze variant, in de vorm van bijvoorbeeld functioneel ontwerpen en projectplannen, zijn nog niet gemaakt gezien de korte tijd na de gedachtenvorming hierover.

Beschrijving aanpak alternatief 2: lokale aanschaf en landelijke 'kop erop'

2.24 Kern van alternatief 2 is de invoering van lokale EKD-systemen bij de verschillende JGZ-instellingen die gegevens uitwisselen met een landelijke databank ('de kop').

2.25 In dit alternatief kiezen de JGZ-instellingen uit de op de markt aanwezige EKD-producten voor de eigen geautomatiseerde ondersteuning van hun primair proces. Deze producten zijn op dit moment (nog) niet gestandaardiseerd op de BDS. Ook zijn ze nog niet geschikt voor gegevensuitwisseling: ze zullen geschikt moeten worden gemaakt door de leveranciers voor gegevensuitwisseling met de landelijke 'kop'.

2.26 De 'kop erop' is in alternatief 2 vertaald als een landelijke databank: het daadwerkelijk opslaan van gegevens over de circa 3,8 miljoen kinderen van 0-19 jaar. Deze databank is gebaseerd op de BDS.

2.27 Het centrale systeem moet tevens functionaliteit bevatten. Er moeten immers – vanuit de gedachte 'geen kind buiten beeld' – aandachtspunten bij kinderen gesignaleerd kunnen worden (waaronder het ontbreken van kinderen in de databank). De databank wordt gebruikt om dossiers uit te wisselen bij bijvoorbeeld verhuizing van het kind.

2.28 De landelijke databank moet ook, net als het systeem van alternatief 1, berichten kunnen uitwisselen met andere landelijke systemen zoals de entadministratie, het systeem voor verloskunde, de informatiebank met geanonimiseerde gegevens voor epidemiologisch onderzoek en de Verwijsindex Risicjongeren.

3 Vergelijking alternatieven

3.01 Voordat de vergelijking wordt uitgewerkt wordt hier allereerst opgemerkt dat niet duidelijk is beschreven – anders dan op algemeen, conceptueel niveau – wat het dominante gezamenlijke informatieprobleem is in de jeugdgezondheidssector dat het EKD op moet lossen.

3.02 Ook de formuleringen van de doelstellingen zijn slechts algemeen van aard. Om doelen te bereiken waarvan een gezamenlijk informatieprobleem een onderdeel is, is het vooraf noodzakelijk een grondige informatiekundige analyse te maken, afgeleid van een concreet doel. Die analyse (informatie) is niet aangetroffen. Op basis van een dergelijke concrete analyse kan invulling gegeven worden aan de benodigde landelijke informatievoorziening naast de informatievoorzieningen van de autonome instellingen.

3.03 Het 'EKD' waarin 'alles' zit en waarbij 'geen kind buiten beeld raakt' kan mogelijk in het spraakgebruik tussen actoren in het veld leiden tot wederzijds volledig begrip; het is echter geen basis voor het ontwerpen van een formeel informatiesysteem of stelsel. Het EKD gebaseerd op de Basis Dataset gaat uit van 'alles' en leidt tot een groot aantal gegevens. Daarnaast worden gegevens vastgelegd ten behoeve van processen die 'alerts' geven als er termijnen overschreden zijn, geschikt zijn voor planningen van consulten en werkzaamheden, et cetera. Het EKD-beeld zoals dat zichtbaar wordt in de stukken overtreft een landelijk systeem zoals bijvoorbeeld het GBA in aanzienlijke mate.

3.04 Bij een grondige informatie-analyse van het kennelijk dominante informatieprobleem moet ook lering getrokken worden uit ervaringen met stelselinformatisering en inter-organisatiele systemen. Deze ervaringen zijn eenduidig: dergelijke systemen zijn complex, vergen grondige analyses en vereisen een evolutionair proces om ze tot stand te brengen.

3.05 Achtereenvolgens worden de alternatieven in dit hoofdstuk met elkaar vergeleken op basis van de volgende criteria:

- a Functioneel inhoudelijke bruikbaarheid.
- b Kosten en doorlooptijd.
- c Aanbestedingsrechtelijke implicaties.
- d Implicaties en randvoorwaarden in het ICT domein (technische haalbaarheid).
- e Bestuurlijk organisatorische implicaties.

3.06 Bij de behandeling van de criteria wordt ook een inhoudelijke beoordeling gegeven van de alternatieven op het criterium.

Functioneel inhoudelijke bruikbaarheid

Functioneel inhoudelijke bruikbaarheid niet te beoordelen door ontbreken eenduidig doel

3.07 De benodigde functionaliteit van een systeem is een afgeleide van het doel waarvoor het systeem is ontworpen. Het doel van het EKD is ons inziens niet specifiek genoeg omschreven, er lijken meerdere doelen te bestaan. Daardoor is het niet mogelijk om aan te geven of de alternatieven voldoende functionaliteit bieden.

3.08 De verschillende doelen die (in beide alternatieven) lijken te worden nagestreefd met het EKD zijn (deze opsomming is niet uitputtend):

- a verbeterde ondersteuning van de primaire bedrijfsvoering van de instellingen (de overgang van papier naar geautomatiseerde ondersteuning);
- b verbeterde gestandaardiseerde uitwisseling van gegevens tussen instellingen;
- c signaleren van aandachtspunten bij kinderen;
- d ondersteuning voor epidemiologisch onderzoek.

Bevindingen alternatieven met betrekking tot functionaliteit

3.09 Voor alternatief 1 is een bestek opgesteld met daarin omschreven wat functioneel benodigd is. Deze variant streeft naar één systeem dat 'alles' moet kunnen en dus ook elke bovengenoemde doelstelling ondersteunt. Daarbij moet het systeem zéér flexibel zijn. Alle functionaliteit moet nog gebouwd worden ('greenfield').

3.10 Het bestek geeft een voor alternatief 1 slechts globale, maar nog niet voor de ontwikkeling van een systeem voldoende bepaalde invulling van het systeem. Het bestek kent nog vele open einden, dit is ondermeer gebleken tijdens het prototypen. Als de gunning wel door gegaan zou zijn dan zou door deze open einden, een groot risico op veel hogere kosten, lange doorlooptijd en waarschijnlijk ernstige problemen met de maakbaarheid kunnen ontstaan .

3.11 Voor alternatief 2 is gekozen voor het inzetten van functionaliteit op meerdere plaatsen. Lokaal wordt (voor doelstelling 1) gebruik gemaakt van bestaande EKD-pakketten (die nog wel aangepast moeten worden aan de minimale eisen van de BDS). De centrale functionaliteit moet nog worden ingevuld, maar moet ondersteuning bieden voor de overige doelstellingen.

3.12 De beoordeling van beide alternatieven wordt als volgt samengevat:

	Alternatief 1 'zelfbouw landelijk systeem'	Alternatief 2 'een kop erop'
Functionele bruikbaarheid	Eén systeem dat alles moet kunnen Veel open einden in specificaties	Centrale functionaliteit nog onbekend

Kosten en doorlooptijd

Berekening kosten en doorlooptijd ontwikkeling alternatief 1 op basis van functiepunten

3.13 Dat wat inhoudelijk gemaakt moet worden is voor alternatief 1 globaal bekend. Echter, over de exacte functionaliteit bestaat nog onduidelijkheid. Bovendien zijn de technische eisen slechts beperkt omschreven in het bestek.

3.14 De omvang van het systeem van alternatief 1 wordt geschat op 3.000 tot 5.000 functiepunten. Gezien de omvang van de BDS, de vereiste flexibiliteit van het systeem en de 'open einden' in het huidige bestek, wordt in de hiernavolgende berekeningen uitgegaan van een omvang van 5.000 functiepunten. Een grotere omvang is gezien de huidige onbekendheden en het door het prototypen steeds verder groeiende eisen- en wensenpakket zeker niet ondenkbaar.

3.15 Bij navolgende globale berekening van de benodigde ontwikkeltijd, gaan wij gemiddeld uit van anderhalve dag voor het realiseren van één functiepunt. Systeemontwikkeling van een systeem van 5.000 functiepunten kost derhalve gemiddeld 7.500 mandagen. Uitgaande van een ontwikkelteam van 10 personen (gelet op het type systeem) dat 200 dagen per jaar aan het systeem werkt volgt een doorlooptijd van circa 3,75 jaar, afgerond 4 jaar. Deze doorlooptijd is een schatting gebaseerd op genoemde aannames. Echter hierbij moet worden opgemerkt dat door toenemende complexiteit een langere doorlooptijd aannemelijker is dan een kortere.

3.16 Bij een dagtarief van € 1.000,- komen 7.500 mandagen overeen met ontwikkelkosten van € 7.500.000,-. Het gaat hier slechts op de systeemontwikkeling sec, dus exclusief het maken van een volledig functioneel ontwerp en alle andere projectwerkzaamheden, waaronder projectleiding.

Bevindingen alternatieven met betrekking tot kosten en doorlooptijd

3.17 De totale kosten van een alternatief bestaan uit de som van de ontwikkelkosten, de aanschaf van standaardpakketten, de verwachte exploitatiekosten en de kosten van de implementatie-inspanning. De laatste kosten zijn voor de alternatieven niet onderscheidend.

3.18 Voor alternatief 2 is dat wat landelijk gemaakt moet worden niet uitgewerkt. De kosten en doorlooptijd voor het realiseren van de landelijke databank zijn derhalve niet bepaalbaar. Naast deze landelijke ontwikkelkosten moeten door de JGZ-instellingen ook kosten worden gemaakt voor de aanschaf van de EKD-pakketten en voor de aanpassing (door de leveranciers) om de pakketten te kunnen koppelen aan de landelijke databank.

3.19 Een vergelijking van beide alternatieven voor wat betreft exploitatiekosten is nog niet mogelijk. De exploitatiekosten kunnen worden ingeschat als een afgeleide van de ontwikkelkosten, maar deze zijn voor alternatief 2 nog onbekend.

Ook een uitspraak over eventuele schaalvoordelen bij het beheer van een landelijk systeem ten opzichte van lokale systemen kan door de huidige onduidelijkheid niet worden gedaan. De extra benodigde beheerinspanningen ten gevolge van de complexiteit van het centrale systeem zouden deze schaalvoordelen bijvoorbeeld teniet kunnen doen.

3.20 Alternatief 2 lijkt in het voordeel voor wat betreft doorlooptijd aangezien activiteiten parallel kunnen worden uitgevoerd: lokaal kunnen EKD-pakketten worden geïmplementeerd terwijl landelijk nog ontwikkeld wordt. Bij alternatief 1 kan dit enkel volgtijdig. Over de totale doorlooptijd kunnen, gezien de nog niet gedefinieerde centrale component, echter geen uitspraken worden gedaan.

3.21 De beoordeling van beide alternatieven wordt als volgt samengevat:

	Alternatief 1 'zelfbouw landelijk systeem'	Alternatief 2 'een kop erop'
Kosten	Ontwikkelkosten: € 7,5 mln (alleen systeemontwikkeling sec) Implementatiekosten: PM (fors) Exploitatiekosten: PM (fors)	Nog onbepaalbaar
Doorlooptijd	Ontwikkeling: 4 jaar Implementatietijd: PM (fors)	Nog onbepaalbaar, wel gedeeltelijk parallel

Aanbestedingsrechtelijke implicaties

3.22 Voor beide alternatieven moet een landelijk systeem worden ontwikkeld en beheerd. Dit is te omvangrijk om zelf ter hand te nemen, dus is inzet van externe leveranciers noodzakelijk.

Overwogen wordt om:

- a capaciteit in te huren en te ontwikkelen onder eigen regie ('body shopping'). Let op: in dit geval liggen alle risico's bij de Stichting EKD.NL;
- b het geheel uit te besteden aan een externe leverancier.

3.23 In beide gevallen en voor beide alternatieven geldt dat Europese aanbesteding verplicht is, gezien de omvang van de dienstverlening.

	Alternatief 1 'zelfbouw landelijk systeem'	Alternatief 2 'een kop erop'
Aanbesteding	Verplicht voor landelijke systeemontwikkeling en beheer	Verplicht voor landelijke systeemontwikkeling en beheer

Implicaties en randvoorwaarden in het ICT domein (technische haalbaarheid)

3.24 Aan een systeem kunnen functionele en technische eisen worden gesteld. Over het algemeen leiden hogere functionele eisen tot hogere technische eisen (bijvoorbeeld het opslaan van meer gegevens).

Ook niet-functionele eisen kunnen leiden tot hogere technische eisen (bijvoorbeeld minimale beschikbaarheid, minimaal aantal gelijktijdige gebruikers en maximale responstijden).

3.25 Op basis van deze eisen worden de functionele en technische ontwerpen opgesteld, waaronder architectuurmodellen en het gegevensmodel.

Alternatief 1 is zeer complex; is het wel maakbaar?

3.26 Voor alternatief 1 geldt dat er nauwelijks technische eisen zijn geformuleerd in het bestek die zijn gebaseerd op niet-functionele eisen. Dit terwijl alle 100 JGZ-instellingen bij de uitvoering van hun primaire proces sterk afhankelijk zijn van een werkend EKD en er dagelijks grote aantallen gebruikers (meer dan 1.000) gelijktijdig van het systeem gebruik zullen maken.

3.27 Ook zijn voor alternatief 1 de functionele eisen (die door prototyping nog sterk in beweging zijn) nog niet vertaald in eenduidige functionele en technische ontwerpen.

3.28 Alternatief 1 betreft één groot landelijk systeem dat door de 100 instellingen afzonderlijk zeer flexibel moet kunnen worden ingericht, zéér veel gegevens bevat, veel gelijktijdige gebruikers moet kunnen toelaten en zo belangrijk is in het primaire proces dat het altijd en snel moet werken. De vraag dient zich op of zo'n systeem wel maakbaar is. Er bestaan systemen van 5.000 functiepunten en meer, maar die worden niet vanuit het niets ontwikkeld; die zijn in jaren evolutionair gegroeid.

Alternatief 2 is relatief minder complex

3.29 Van alternatief 2 is slechts een eerste gedachte op papier gezet en zijn derhalve geen functionele of technische ontwerpen beschikbaar.

3.30 Van de landelijke databank kan wel gesteld worden dat deze relatief minder complex zal zijn dan het systeem van alternatief 1, doordat 'de kop' minder functionaliteit bevat. Het primair proces wordt door de lokale pakketten ondersteund.

3.31 Echter, ook de landelijke databank van alternatief 2 zal – gezien de niet-toereikend gespecificeerde doelstellingen die het beoogt te bereiken – een omvangrijk systeem worden.

Het centrale systeem kent haar eigen functionaliteiten en moet kunnen koppelen met de lokale pakketten. Aan deze koppelingen worden hoge functionele en technische eisen gesteld. Ook zullen de leveranciers hun pakketten moeten aanpassen.

3.32 De landelijke databank dreigt (te) veel functionaliteit te gaan bevatten en daarmee ook (te) complex te worden. De vraag dringt zich op of de landelijke functionaliteit niet beperkter van opzet kan zijn en toch het doel ‘geen kind buiten beeld’ kan bereiken.

Bevindingen alternatieven met betrekking tot technische haalbaarheid

3.33 De beoordeling van beide alternatieven wordt als volgt samengevat:

	Alternatief 1 ‘zelfbouw landelijk systeem’	Alternatief 2 ‘een kop erop’
Implicaties en randvoorwaarden in ICT domein	Zeer complex Maakbaar?	Relatief minder complex Onvoldoende uitgewerkt

Bestuurlijk organisatorische implicaties

3.34 In de aanpak van alternatief 1 is een grote rol weggelegd voor Stichting EKD.NL. De Stichting EKD.NL heeft haar werk met zeer veel inzet en de beste bedoelingen verricht. In de vraaggesprekken is echter ook naar voren gekomen dat door teleurstelling over de recente ontwikkelingen het draagvlak voor de Stichting EKD.NL is afgenomen. Dit staat vanzelfsprekend los van de door de Stichting getoonde inzet en grote betrokkenheid bij het onderwerp.

3.35 Beide alternatieven dwingen het gebruik van standaarden af. Bij alternatief 2 kunnen organisaties daarnaast in hun pakketten nog een eigen invulling geven aan hun werkproces, mits ze voldoen aan de standaarden. Bij alternatief 1 wordt ook zoveel mogelijk flexibiliteit geboden, maar minder. Alternatief 1 dwingt daarmee een (gedeeltelijk) uniforme werkwijze af.

3.36 Landelijk is overeenstemming bereikt over het te ontwerpen systeem (alternatief 1). Bij alternatief 2 bestaat echter een gerede kans dat nieuwe (vertragende) discussies ontstaan in bestuurlijke regio’s (zo kan een gemeentebestuur bijvoorbeeld afdwingen dat GGD en Thuiszorg hetzelfde systeem aanschaffen).

Bevindingen alternatieven met betrekking tot bestuurlijk organisatorische implicaties

3.37 De beoordeling van beide alternatieven wordt als volgt samengevat:

	Alternatief 1 'zelfbouw landelijk systeem'	Alternatief 2 'een kop erop'
Bestuurlijk / organisatorisch	Draagvlak Stichting EKD.NL vereist Systeem dwingt uniforme werkwijze af	Kleinere of geen rol Stichting EKD.NL Kans op (vertragende) bestuurlijke discussies

Samengevat: alternatief 1 is geen optie en alternatief 2 is nog geen optie

3.38 In onderstaande tabel worden de bevindingen samengevat.

	Alternatief 1 'zelfbouw landelijk systeem'	Alternatief 2 'een kop erop'
Functionele bruikbaarheid	Eén systeem dat alles moet kunnen Veel open einden in specificaties	Centrale functionaliteit nog onbekend
Kosten	Ontwikkelkosten: € 7,5 mln Implementatiekosten: PM (fors) Exploitatiekosten: PM (fors)	Nog onbepaalbaar
Doorlooptijd	Ontwikkeling: 4 jaar Implementatietijd: PM (fors)	Nog onbepaalbaar, wel gedeeltelijk parallel
Aanbesteding	Verplicht voor landelijke systeemontwikkeling en beheer	Verplicht voor landelijke systeemontwikkeling en beheer
Implicaties en randvoorwaarden in ICT domein	Zeer complex Maakbaar?	Relatief minder complex Onvoldoende uitgewerkt
Bestuurlijk / organisatorisch	Draagvlak Stichting EKD.NL vereist Systeem dwingt uniforme werkwijze af	Kleinere of geen rol Stichting EKD.NL Kans op (vertragende) bestuurlijke discussies

- 3.39 Uit voorgaande bevindingen volgt dat een keuze uit beide alternatieven niet mogelijk is:
- Alternatief 1 is geen optie.
 - Alternatief 2 is (nog) geen optie.

Alternatief 1 is geen optie

3.40 Door ontbrekende specificaties (zowel functioneel als technisch) kan alternatief 1 nog niet gebouwd worden.

3.41 Door de hoge complexiteit (5.000 functiepunten is zeer complex) in combinatie met hoge flexibiliteit (flexibiliteit in processen en gegevens voor 100 instellingen) is het systeem misschien wel onmaakbaar. In ieder geval zal de ontwikkeling, ook als deze wordt gefaseerd, lang duren en veel inspanning en geld kosten met onzekerheid over het resultaat.

Alternatief 2 is (nog) geen optie

3.42 De eisen aan het landelijke systeem zijn nog niet eenduidig gedefinieerd.

De huidige eerste gedachten lijken te zullen resulteren in een (te) complex systeem. Het leidende principe van beperking van complexiteit is op dit alternatief niet toegepast. Er lijken meerdere doelen te worden nagestreefd.

3.43 Het alternatief gaat uit van aanpassingen aan de huidige standaardpakketten door de leveranciers. Over deze aanpassingen moet niet te lichtzinnig gedacht worden. Bovendien is pas duidelijk welke aanpassingen nodig zijn, als goed duidelijk is welke eisen het centrale systeem aan de pakketten stelt.

3.44 Dit alternatief moet nog verder worden uitgedacht, voordat eerste stappen worden gezet en uitspraken kunnen worden gedaan over kosten en doorlooptijd van dit alternatief.

4 Hoe nu verder

4.01 Het advies over het vervolg wordt opgedeeld in drie onderdelen:

- a Bouw geen centraal systeem waar alles in zit.
- b Werk parallel aan lokale systemen en het beperkte centrale deel.
- c Werk projectmatig, begin met bezinning.

Bouw geen centraal systeem waar alles in zit

4.02 Bouw geen centraal systeem waar ‘alles’ in zit. Dit is niet maakbaar, zoals aangeduid, anders dan in een zeer lange doorlooptijd, tegen hoge kosten en met grote afbreukrisico's. Splits de benodigde functionaliteit op in:

- a lokale functionaliteit ter geautomatiseerde ondersteuning van het primair proces van de autonome instellingen op basis van het aanbod van marktpartijen;
- b landelijke functionaliteit ter geautomatiseerde ondersteuning van instelling-overstijgende doelstellingen.

4.03 De resulterende combinatie van landelijke en lokale systemen zal minder functionaliteit bieden dan bedacht in het huidige bestek en het prototype.

Beperk de landelijke functionaliteit

4.04 De landelijke functionaliteit moet beperkt worden tot datgene wat minimaal noodzakelijk is om het doel te bereiken. De landelijke functionaliteit hoeft dus niet een databank te zijn, maar kan ook een zeer beperkte “gemeenschappelijke index” betreffen (zoals het Landelijk Schakelpunt). Hoe minder functionaliteit, hoe beter. Datgene wat minimaal noodzakelijk is moet eerst grondig ge(her)definieerd worden. Het minimaal noodzakelijke is afhankelijk van het gestelde doel, of de gestelde doelen.

4.05 Het lijkt op voorhand zeer goed mogelijk om een beperkte “gemeenschappelijke index” te realiseren die voorkomt dat kinderen buiten beeld geraken, en niet meer dan dat:

- a De “gemeenschappelijke index” bevat slechts de meest basale contactgegevens van de kinderen (dus niet de volledige BDS). Bij verhuizing (naar een adres buiten de regio) of verjaring (ouder dan 4) wordt een signaal afgegeven aan de relevante nieuwe instelling. Zo voorkomt de gemeenschappelijke index dat kinderen buiten beeld geraken.
- b Als het signaal is gegeven kan er voor gekozen worden (in alle of bepaalde gevallen) om het dossier dat bij de oude instelling is opgeslagen op te sturen naar de nieuwe instelling. Indien alle instellingen werken met een standaardpakket dat voldoet aan de eisen die de BDS stelt kan dit een elektronisch bericht zijn dat de gehele BDS bevat .

Dit bericht kan eventueel via een landelijk schakelpunt worden verzonden.
Indien instellingen nog niet elektronisch werken kan ook voor verzenden van een fysiek dossier worden gekozen.

4.06 Voor het voldoen aan de doelstelling van epidemiologisch onderzoek is een centrale databank (zoals voorzien in alternatief 2) niet vereist. Er kunnen landelijke afspraken worden gemaakt over het periodiek exporteren van geanonimiseerde gegevens uit de lokale pakketten. Hiernaast kunnen standaarden afgesproken worden voor het uitwisselen van gegevens bij bijvoorbeeld een verhuizing.

Denk na over de lokale functionaliteit

4.07 Lokaal houden de instellingen vrijheid van invulling, naast de landelijk verplichte invulling. Deze landelijke verplichte invulling moet eerst gedefinieerd worden.

4.08 Voor de doelstelling “geen kind buiten beeld” is het niet ondenkbaar dat instellingen (vooralsnog) niet overgaan op elektronische dossiervorming. Zij kunnen een eventuele minimale “gemeenschappelijke index” ook vullen met een beperkte registratieve toepassing.

- a Echter, als de “gemeenschappelijke index” dan het signaal geeft dat er gegevens van de oude instelling naar de nieuwe instelling moeten worden doorgegeven, dan kan dit niet geautomatiseerd gebeuren.
- b Ook is het bij papieren dossiervorming niet mogelijk om gegevens te exporteren ten behoeve van epidemiologisch onderzoek.
- c Bij het definiëren van de landelijk verplichte invulling moet worden bepaald of het niet gebruiken van elektronische dossiervorming acceptabel is in relatie tot deze twee doelstellingen.

4.09 Zorgvuldige registraties op papier zijn overigens per definitie inhoudelijk niet minder functioneel dan ondergebracht in een geautomatiseerd systeem.

4.10 Als wordt gekozen voor het landelijk verplicht stellen van elektronische dossiervorming moet ook bij het definiëren van de verplichte (landelijke) invulling in de standaardpakketten het leidend principe van beperking van complexiteit worden gehanteerd. De BDS is zeer uitgebreid. Het nut van het gebruik van de volledige BDS moet worden afgewogen in het licht van de doelstellingen. In de beperking herkent men de meester.

Werk parallel aan lokale systemen en het beperkte centrale deel

4.11 Na een periode van herbezinning over het dominante informatieprobleem (in eerste instantie helemaal los van de technologie) en de daarvan afgeleide doelstellingen kan parallel gewerkt worden aan het ontwikkelen en invoeren van lokale systemen en het verdere ontwerp en de ontwikkeling van een zeer beperkt centraal deel.

4.12 Het lokaal invoeren van een EKD is beslist geen sinecure. Landelijke ervaringen met de ontwikkeling en invoering van EPD's in de gezondheidszorg bewijzen dit. Neem hiervoor de tijd.

4.13 Het ontwerpen van het centrale systeem is een vorm van informatiseringssamenwerking en moet dus uitgaan van het dominante informatieprobleem. Beperking van de complexiteit moet dwingend leidend zijn. Overleg met de leveranciers van standaardpakketten over de koppelvlakken is in een vroeg stadium vereist. Dwing het gebruik van de benodigde standaarden af bij de leveranciers. Gebruik hiervoor eerst een constructieve dialoog, maar leg het ook formeel (wettelijk) vast.

4.14 Een beperking van complexiteit vereist ook beperking van dynamiek. Wijzigingen in de BDS of de uniforme werkwijze moeten ook in de systemen worden aangepast. Deze moeten dus zo veel mogelijk worden beperkt.

Werk projectmatig, begin met bezinning

4.15 De uit te voeren werkzaamheden moeten projectmatig worden uitgevoerd, door een team dat gezamenlijk meerdere disciplines vertegenwoordigt en ervaring heeft met de uitvoering van grote, complexe informatiseringsprojecten met veel bestuurlijke en organisatorische aspecten. Deze aspecten moeten alle in samenhang worden bestuurd.

4.16 Het project moet starten met een fase van herbezinning, neem hiervoor ruim de tijd. In deze fase wordt het dominante gezamenlijke informatieprobleem vastgesteld en de daarvoor benodigde minimale (tevens maximale) functionaliteit, zowel centraal als lokaal. Hierbij wordt de doelstelling helder gedefinieerd. Deze afweging leidt tot de te kiezen variant.

4.17 De tweede fase bestaat uit het opstellen van een volwaardig projectplan waarin *alle* aspecten in samenhang met elkaar aan de orde moeten komen. Uit dit plan volgt een raming van bereikte functionaliteit na een bepaalde doorlooptijd met hieraan gerelateerde kosten. Het plan werkt dus niet naar een gewenste politieke einddatum toe.

5 Tot slot: korte samenvatting

5.01 Er wordt reeds enkele jaren gewerkt aan het realiseren van een Elektronisch Kind Dossier (EKD). Landelijk is er samengewerkt aan standaardisatie van gegevens. Instellingen zetten eerste stappen en treffen voorbereidingen en de Stichting EKD.NL heeft met zeer veel inzet en de beste bedoelingen in een bestek en hierop volgend in een prototype de beoogde functionaliteit van het EKD verder uitgewerkt. Dit zijn belangrijke stappen die hebben bijgedragen aan betrokkenheid en gezamenlijk voortschrijdend inzicht.

5.02 Na de rechterlijke uitspraken over de aanbestedingsprocedure en op basis van het voortschrijdend inzicht zijn door de betrokken partijen twee mogelijke alternatieven voor het doorstarten van de EKD-ontwikkeling in Nederland geformuleerd.

5.03 Door ontbrekende specificaties (zowel functioneel als technisch) is alternatief 1, 'één landelijk EKD-systeem' geen optie; het systeem is door grote beoogde functierijkdom in combinatie met de grote mate van benodigde flexibiliteit misschien wel onmaakbaar. Alternatief 2, 'een kop erop' is nog geen optie. Dit alternatief moet nog verder worden uitgedacht, voordat verdere stappen kunnen worden gezet.

5.04 Voor het vervolg moeten de te bereiken doelen helder omschreven worden, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen de verdere automatisering van de afzonderlijke instellingen en de landelijke samenwerking. Bouw geen centraal systeem waar alles in zit.

5.05 Er moet gestart worden met een fase van herbezinning gevolgd, door het opstellen van een volwaardig projectplan. Neem hiervoor ruim de tijd. In deze fase wordt het dominante gezamenlijke informatieprobleem vastgesteld en de daarvoor benodigde minimale (tevens maximale) functionaliteit, zowel centraal als lokaal. Het sturen op reductie van complexiteit is essentieel; in de beperking toont zich de meester.

A Lijst met personen met wie gesproken is

A.01 Gesprekken met de volgende personen hebben in het kader van het onderzoek plaats gevonden:

- a De heer M. van Gastel (Ministerie voor Jeugd en Gezin);
- b Mevrouw. G. van 't Bosch (Ministerie voor Jeugd en Gezin);
- c De heer W. Kuiper (lid bestuur VNG);
- d De heer J. Jawad (beleidsmedewerker JGZ/IZB, VNG);
- e De heer H. Versteeg (beleidsmedewerker ICT, VNG);
- f De heer L. de Vries (directeur, GGD Nederland);
- g De heer J. Bouwens (beleidsmedewerker, GGD Nederland);
- h Mevrouw S. Boeker (beleidsmedewerker, GGD Nederland);
- i De heer A. Koster (lid directie ActiZ);
- j Mevrouw I. Steinbuch (beleidsmederker ActiZ);
- k De heer P. van der Sluijs (voorzitter Stichting EKD.NL);
- l Mevrouw P. Esveld (programmamanager Stichting EKD.NL).

A.02 Op 15 oktober 2007 is het prototype gedemonstreerd door:

- a De heer J. Biesboer (Stichting EKD.NL);
- b De heer J. de Wilde (kinderarts).

B Lijst met geraadpleegde documentatie

- B.01 De volgende documenten zijn geraadpleegd:
- a Elektronisch Kinddossier, Één landelijke databank met lokale applicaties, door GGD Nederland in afstemming met VNG, 12 oktober 2007
 - b Realisatie EKD, Project Initiatiedocument, versie 1.2 definitief, Stichting EKD.NL, 13 september 2007
 - c Korte uitwerking twee opties route EKD JGZ en te beoordelen criteria en de reacties van GGD Nederland en VNG, Stichting EKD.NL en ActiZ
 - d Zicht op verandering van de structurele kosten JGZ als gevolg van de invoering van het elektronisch Kinddossier, versie 1.0, Steenwinkel Kruithof Associates, 23 juli 2007
 - e Basis Dataset Jeugdgezondheidszorg versie 2.0, 3 mei 2007
 - f Circulaire Programmaministerie over invoering van het EKD JGZ, 30 maart 2007
 - g Effecten van het Elektronisch Kinddossier op de interbestuurlijke administratieve lasten in de jeugdgezondheidszorg, Capgemini, 23 maart 2007
 - h Programma van eisen en wensen Elektronisch Kinddossier, versie 1.0 definitief, Stichting EKD.NL, 25 januari 2007
 - i Brief aan Voorzitter Tweede Kamer over stand van Zaken EKD JGZ, 21 april 2006
 - j Brief aan Voorzitter Tweede Kamer over laatste ontwikkelingen EKD JGZ, 25 september 2007
 - k Brief aan Stichting EKD.NL Nederland subsidie verlenging EKD JGZ, 18 december 2006
 - l Brief aan Stichting EKD.NL Nederland subsidie project EKD JGZ, 11 oktober 2006
 - m Uitkomsten overleg EKD-JGZ 4 en 5 april 2006 Putten
 - n Verslag van het bestuurlijk overleg met de koepelorganisaties en de VNG, 9 maart 2006
 - o Contra-expertise Elektronisch Kind Dossier, HEC, 5 maart 2006
 - p Informatisering Jeugdgezondheidszorg, Geïntegreerd plan van aanpak implementatie Elektronisch Kind Dossier en inrichting basisvoorzieningen, versie 1.0 definitief, Nictiz, 8 december 2005